

„Időt kell szakítanod embertársaidra, tégy valamit másokért, ha még oly apróságot is – valamit, amiért fizetséget nem kapsz, csupán a kitüntető érzést, hogy megtehetted.”
(Albert Schweitzer)

A közösségi szolgálat teljesítésének szabályzata

Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc
Gimnázium

A közösségi szolgálat teljesítésének szabályzata

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4.§ 15. szerint

a „közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgoása.”

A közösségi szolgálat célja:

- a diákok személyes és szociális kompetenciáinak fejlesztése,
- felelősségérzetük erősítése,
- csapatmunkára való felkészítésük.

Ezen célok mellett, segíti

- a másság elfogadását,
- a tudatos tervezés-szervezés és önértékelés megvalósítását,
- erősíti a tanulók szociális érzékenységét.

A kompetenciák fejlesztésén kívül a pályorientációban is fontos lehet a tanulóknak az 50 órás iskolai közösségi szolgálat. Iskolánk pedagógiai programja is fontosnak tartja a tanulók személyes, szociálisan értékes, közösségfejlesztő és önfejlesztő magatartásának alakítását, az ennek megfelelő tevékenységek végzését.

Törekszünk a másság elfogadtatására, toleranciára, arra, hogy iskolánk tanulója társaival szemben empatikusan viselkedjen, értse meg mások problémáit, értékelje a sokszínűséget. Igyekszünk arra nevelni diákjainkat, hogy legyenek fogékonyak, érzékenyek a lokális és globális társadalmi kérdésekre, kezdeményezőkésséggel rendelkezzenek, felelősséggel tervezzék meg jövőjüket, hogy képesek legyenek majd az aktív életpálya-vezetésre.

A közösségi szolgálat révén betekintést nyerhetnek a munka világába, a diák láthatja, hogy a különböző területek milyen képességeket igényelnek, milyen tevékenységeket lehet végezni. Mindezek alapján saját egyéni céljaikat igyekezzenek megfogalmazni, sikereik és esetleges kudarcaik okait megérteni, megfelelően kezelni, hogy reális énképpel és egészséges önbizalommal rendelkezzenek.

Célunk segíteni diákjaink személyiségének harmonikus fejlődését, sokoldalú kibontakozását. A civil szervezetekkel együttműködésben szervezett programok jó lehetőséget nyújtanak arra, hogy fiataljaink a társadalom számára hasznos feladatot lássanak el, amellyel javítják a helyi közösség és a fogadó intézményekben élők, vagy dolgozók életminőségét.

Az iskolai közösségi szolgálat jogszabályi háttere

- ❖ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- ❖ A Köznevelési törvény végrehajtási rendelete
- ❖ 20/2012 EMMI rendelet
- ❖ 100/1997 (VI.13.) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- ❖ 326/2013 (VIII.30) Kormányrendelet
- ❖ 2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről
- ❖ Nemzeti alaptanterv
- ❖ Nemzeti Önkéntes Stratégia 2011-2020
- ❖ Civil törvény (2011. évi CLXXV. törvény 159. §-a)
- ❖ Közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény

A tevékenység megszervezésének lépései az iskolánkban

- ✓ Az intézményvezető kijelöli a program megvalósításáért felelős pedagógust, a koordinátort.
- ✓ A helyi lehetőségek feltérképezése, együttműködési szerződések megkötése a jogszabályi feltételeknek megfelelő külső partnerekkel.
- ✓ A tanulók és szülők tájékoztatása a választható lehetőségekről, a javasolt ütemezésről.
- ✓ A tanulók jelentkeztetése formanyomtatványon.
- ✓ A közösségi szolgálat ütemezett teljesítése a jelentkezések alapján, a közösségi szolgálati napló vezetése.
- ✓ A teljesítés ellenőrzése félévente, adminisztrálása a közösségi szolgálati naplóban és az elektronikus naplóban.
- ✓ Az éves munka értékelése, a tapasztalatok feldolgozása, az éves teljesítés rögzítése a tanügyi dokumentumokban.
- ✓ Az 50 óra közösségi szolgálat teljesítésének igazolása.

Közösségi szolgálatunk éves tervezése, feladatok

időpont	feladat
szeptember, október	diákok, szülők tájékoztatása, felkészítő foglalkozások, érzékenyítés, a nyáron végzett szolgálati órák összesítése és adminisztrálása
október közepe	jelentkezési lapok beadási határideje, egyeztetés az intézményekkel

november – június	tevékenységek végzése
január 30.	első féléves teljesítések beírása, összesítése, reflexió
június 1.	második féléves teljesítések beírása, összesítése
június	záró foglalkozások, reflexió

Feladatkörök

1. **A középiskola intézményvezetője** felelős a közösségi szolgálat megszervezéséért, továbbá gondoskodik arról, hogy az intézményben az osztályfőnökök nyilvántartsák és folyamatosan vezessék a tanulók iskolai közösségi szolgálatának végzését a törzslapon, a bizonyítványban és a naplóban.
2. **A középiskola intézményvezetője** jelöli ki az iskolai koordinátort, aki felelős az alábbiak megszervezéséért:
 - helyi lehetőségek feltérképezése
 - a fogadó helyekkel való kapcsolattartás,
 - a tanulók előzetes felkészítése, motiválása
 - a tanulók számára elérhetővé teszi az aktuális információkat
 - jelentkezési lapok összegyűjtése, adminisztrációs feladatok elvégzése
 - gondoskodik a lezárt közösségi szolgálati naplók megőrzéséről
 - egyeztet a felsőbb évfolyamok osztályfőnökeivel a közösségi szolgálat előrehaladásáról
 - a tapasztalatok pedagógiai célú feldolgozása
3. **Az osztályfőnök feladata:**
 - együttműködik az iskolai koordinátorral
 - jelentkeztetés, adminisztrálás, ellenőrzés
 - szülők tájékoztatása a választási lehetőségekről
 - értékelő megbeszélések megtartása osztályfőnöki órán.

A közösségi szolgálat dokumentálása

Az iskola együttműködési megállapodást köt a megvalósításban részt vevő külső szervezetekkel.

A tanuló tanévenként jelentkezési lapot tölt ki, amely tartalmazza a jelentkezés

- tényét,
- a megvalósítás tervezett helyét és idejét,
- a szülő/gondviselő aláírását.

A jelentkezés a tanév során módosítható, ha a szolgálatot a tanuló más helyszínen szeretné vagy tudja megvalósítani.

A tanuló a közösségi szolgálati naplóját folyamatosan vezeti az iskola által előírt formátumban, melyet az osztályfőnök és a koordinátor félévente ellenőriz. Az elektronikus osztálynaplóban és a bizonyítványban az osztályfőnök a tanév végén rögzíti a közösségi szolgálat (rész) teljesítését.

Iskolaváltás esetén, az iskola igazolást állít ki a közösségi szolgálat teljesítéséről két példányban, melyből egy példány a tanulónál, egy példány az intézmény irattárában marad.

Az 50 óra közösségi szolgálat teljesítése előfeltétele az érettségi vizsga megkezdésének, így a teljesítés tényét az osztályfőnök a bizonyítvány és a törzslap jegyzet rovatában a megfelelő záradék alkalmazásával rögzíti.

A program lebonyolítása

A tanulók maguk választják meg, hogy hol, milyen tevékenységet végezzenek az iskola nyújtotta tevékenységi körökből, illetve hogy az iskolán belül vagy az iskola közelében, esetleg lakóhelyükön akarják-e végezni a közösségi szolgálatot. A tanulók a jelentkezési lapon jelzik az érdeklődésüknek megfelelő tevékenységi területeket.

A diákok az 50 órából 5 óra felkészítő és maximum 5 óra feldolgozó foglalkozáson vesznek részt. A ráhangoló felkészítést az iskolai koordinátor közreműködésével

- a 9. évfolyam esetében tanév elején 3 órában,
- a 10. és 11. évfolyamon 1-1 órában valósítjuk meg.

A feldolgozó foglalkozásokat az osztályfőnök és koordinátor részvételével az utolsó tanítási napokon

- 9. és 10. évfolyamon 1-1 órában,
- a 11. évfolyam osztályaiban maximum 3 órában tartjuk meg.

Az SNI tanulóknak a szakértői vélemény alapján kérvényt kell benyújtani az intézmény vezetőjéhez, amelyben a közösségi szolgálat elvégzéséről felmentésüket kérik. Az igazgató ezt követően határozatban mentesíti a tanulót a közösségi szolgálat elvégzése alól.

Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók egyénileg vagy csoportosan tegyenek eleget a szolgálati követelmények teljesítésének.

A közösségi szolgálat teljesítése során 1 órán 60 perc időtartamot kell érteni, melybe az oda- és visszautazás időtartama nem számít bele.

A diákok tanítási napokon alkalmanként minimum egy, maximum három óra időtartamú tevékenységet végezhetnek, tanítási szünetben maximum 5 órát naponként.

A szolgálat teljesítése magánszemélynél, közvetlen hozzátartozónál, rokonnál csak közvetítő szervezetten keresztül valósítható meg.

Lehetőség van iskolán belüli tevékenységekkel is teljesíteni közösségi szolgálatot. Az intézményben végzett szolgálatból maximum 15 óra számít a kötelezően teljesítendő 50 órába. Iskolán belül igazolható tevékenységek például:

- részvétel a Diákönkormányzat tanórán kívüli szervező-munkájában, pl. verébavató, farsang, Rákóczi-hét, szalagavató, ballagás stb.
- tanórán kívüli iskolai rendezvények alkalmával nyújtott segítség, pl. Autómentes Nap, Cukorbeteg Világnapja, Dohányzás Ellenes Világnap stb.
- iskolai humanitárius és egyéb közösségi tevékenység pl. adománygyűjtés, elem vagy kupakgyűjtés stb.
- az iskola műszaki állapota és környezetének javítása érdekében végzett tevékenység.
- korrepetálás alsóbb évfolyamokon, gimnáziumon belül, vagy általános iskolában, sajátos nevelési igényű gyerekekkel való foglalkozás;

Iskolán kívüli szervezet bevonásakor intézményünk és az adott iskolán kívüli szervezet együttműködési megállapodást köt. A fogadószervezetekkel személyesen, telefonon vagy interneten keresztül tartjuk a kapcsolatot.

Együttműködő partnereink:

1. Beregi Természet-és Környezetvédelmi Egyesület
2. Vásárosnamény Város Önkormányzata
3. Vásárosnamény Rendőrkapitányság
4. Vásárosnamény Város Önkormányzatának Humán Szolgáltató Központja
5. Balázs József Városi Könyvtár és Művelődési Központ
6. Megoldásház Egyesület
7. Kárpátokért Nemzetközi Környezetvédelmi Közhasznú Egyesület
8. Játékszörny Óvodái
9. Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete
10. Sz-Sz-B Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Kisvárda
11. Sz-Sz-B Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Fehérgyarmat
12. E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
13. Önkormányzat Tiszakerecseny
14. Szabolcsbákai Hársfa Óvoda
15. Csenger Város Önkormányzata
16. Katolikus Karitasz
17. Ilk Község Önkormányzata
18. Pusztadobos Község Önkormányzata
19. Napsugár Óvoda, Nyírmada
20. Csaroda Község Önkormányzata
21. Vámosatya Község Önkormányzata
22. Nyírmadai Humán Szolgáltató Központ
23. Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség "Oltalom" Idősek Központja, Hetefejércse
24. Beregi Ifjúságért Közművelődési és Szabadidő Egyesület
25. Gyüre Község Önkormányzata
26. Mátyus Község Önkormányzata
27. Ópályi Jókai Mór Általános Iskola
28. Tarpai Óvoda, Bölcsőde és Konyha
29. Vitkai Református Egyházközség
30. Gergelyugornyai Református Egyházközség Házi Segítségnyújtó Szolgálat
31. Barabás Község Önkormányzata
32. Tiszakerecsenyi Közös Egységes Óvoda- Bölcsőde
33. Wesley János Többcélú Intézmény és tagintézményei
34. Eötvös József Általános Iskola és AMI
35. Jánd Község Önkormányzata
36. Napköziotthonos Óvoda, Beregdaróc
37. Nagydobosi Református Egyházközség
38. Baptista Gyülekezet Nagyvarsány
39. Nagyvarsányi Református Egyházközség
40. Baptista Tevékeny Szeretet Misszió

41. Méhteleki Művelődési Ház és Könyvtár
42. Sz-Sz-B Megyei Ápoló- Gondozó Otthon Mándok
43. Hétvezér Baptista Általános Iskola, Óvoda és AMI
44. "Élhetőbb Nagydobosért" Egyesület
45. Vitka Városüzemeltetési Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
46. Nemzeti Művelődési Intézet
47. Sz-Sz-B Megyei Területi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
48. Gelénes Község Önkormányzata

Amennyiben a tanuló olyan szervezetnél kíván közösségi szolgálatot végezni, amellyel az iskolának nincs megállapodása, azt a tevékenység megkezdése előtt jeleznie kell az IKSZ-koordinátornak.

A közösségi szolgálat választható területei:

a) Egészségügyi tevékenységek kórházban vagy egészségügyi intézményekben

Iskolánk pedagógiai programjában az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok között szerepel, hogy diákjainkban fejlődjön a beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránti elfogadó és segítőkész magatartás, képesek legyenek ne csak maguk, de esetleg mások egészségének és életének védelmére is.

A egészségügyi közösségi szolgálati program célja a meghatározott kereteken belüli fizikai, lelki segítségnyújtás a kórházban, egészségügyi intézményekben gyógykezelés és ápolás céljából tartózkodó betegek számára. A tanulók a következő feladatokat láthatják el az ápolószemélyzet által jóváhagyott esetekben és módon:

- a beteg kísérete a betegszállítókkal együtt, és ha erre szükség van, várakozás a beteggel;
- a beteg környezetének rendben tartása, segítség az étkezésben, ivásban;
- felolvasás, beszélgetés, beteg mellett tartózkodás, a betegek meghallgatása;
- a beteg kéréseinek tolmácsolása az ápolószemélyzet felé;
- betegek és hozzátartozóik tájékozódásban való segítése;
- egyéb, az ápolószemélyzetet segítő, szaktudást nem igénylő, az önkéntesek kompetenciájába tartozó feladatok;
- leletek és egyéb dolgok átszállítása, gyermekprogramokban való részvétel, szabadidős tevékenységek szervezésében segítség.

A kórházi önkéntes tevékenység nem szorítkozik a betegágy melletti munkára, hanem például a betegek eligazodásának segítésében, adminisztratív tevékenységek ellátásában, a kórház területén végzett környezetgondozásban vállalt feladatokat is felöllelheti.

b) Szociális és jótékonyági tevékenységek

- mozgásukban korlátozott személyek segítése a számukra szervezett kulturális rendezvényen
- idős emberek segítése egyénileg otthonukban (sétáltatás, bevásárlás, beszélgetés, közös főzés, takarítás, udvar rendbe tétele, favágás stb.);
- idős emberek támogatása szociális intézmény keretei között (sétáltatás, beszélgetés, szoba rendezése, étkezésben segítség, ágynemű áthúzása);
- felolvasás, beszélgetés, egyéb, a mentális egészséget támogató tevékenységek;
- gyerekek és idősek számára tartott ünnepi alkalmak előkészítésében és lebonyolításában való segítség
- jótékonyági ételmiszer-és ruhaosztás rászorultak részére
- egyéb szociális tevékenység.

c) Oktatási tevékenységek

- korrepetálás alsóbb évfolyamokon, gimnáziumon belül, vagy általános iskolában, sajátos nevelési igényű gyerekekkel való foglalkozás;
- nyári nyelvi táborokban a tanulók munkájának segítése
- óvodákban a mindennapi tevékenységekben, játékokban való részvétel;
- oktatás idősek számára (például számítógép-használat, nyelvtanítás);
- eszközkészítés-alkotó tevékenység, egyéb oktatási tevékenységek.

d) Kulturális, közösségi tevékenységek

A közösségfejlesztés pedagógiai programunk másik kiemelt területe. Igyekszünk az összetartozás, az egymásért való felelősség érzését erősíteni. Támogatjuk tanulóink kezdeményezéseit, a közvetlen tapasztalatszerzést, ehhez a közösségi szolgálat ezen területe szintén lehetőségeket biztosít. A diákok számos iskolai és iskolán kívüli közösségi program szervezésében, lebonyolításában tevékenykedhetnek, amely erősíti a közösséghez tartozás érzését, fejleszti szervező-és kommunikációs képességüket, személyiségüket.

Az ehhez kapcsolódó választható tevékenységek:

- kulturális intézményekben, könyvtárakban, múzeumokban segítő szolgálat végzése;
- közösségi tevékenységek: intézményi vagy városi rendezvények szervezésében való részvétel
- közgyűjteményben önkéntes feladatok ellátása;
- részvétel települési értékek gyűjtésében, rendezvényeken való közreműködés
- segítségnyújtás ifjúsági programok megvalósításában
- kommunikációs feladatok ellátása,
- önkormányzatoknál adminisztrációs feladatok segítése, rendezvények szervezésében segítség, szórólapok készítése, kihordása
- bölcsődékben, óvodákban, idősek otthonában stb. kulturális program szervezése (például bábjáték, amatőr színelőadás, versmondás, prózafelolvasás, mesemondás, éneklés).

e) Környezet - és természetvédelmi tevékenységek

Pedagógiai programunk szintén fontosnak tartja, hogy elmélyítsük diákjainkban a természet szeretetét és a környezet iránti felelősséget. Iskolánkban 1984 óta működik a Természetbarát Diákkör Toldi Zoltán tanár úr vezetésével. Tevékenységi területe kiterjed alapvető környezetvédelmi és természetvédelmi ismeretek népszerűsítésére, környezettudatos gondolkodásmód formálására, versenyekre való felkészülésre (pl. Közös Ügyünk, Együtt Európában vetélkedők) táborok szervezésére (1990 óta működik a Beregi Természetvédelmi Tábor), iskolai, városi és térségi rendezvények szervezésében való részvételre (pl. nyílt napok,

Autómentes Nap, Víz Világnapja, Zoárd Nap), partnerkapcsolatok kiépítésére és projektek megvalósítására hazai és nemzetközi civil szervezetekkel.

A környezet- és természetvédelmi tevékenységek szervezhetőek nemzeti parkokban, erdészetekben, környezet- és természetvédelemmel foglalkozó civil és más szakmai szervezeteknél, továbbá önkormányzatoknál.

Ezen kívül például:

- közösségi terek tisztítása, rendezése,
- Beregi Természet- és Környezetvédelmi Egyesület szervezésében gesztenyeszedésben, iskolai, városi és térségi rendezvényeken való részvétel (jelenlegi programjuk a főzőklub),
- szabadtéri gyermekjátékok, biciklitároló, kerítés festése,
- fa- és növényültetés, avar összegyűjtése,
- környezettudatosságra, fenntartható fejlődésre vonatkozó programokban való részvétel (pl. Föld Napja, Autómentes Nap, egészségnapok), a programok népszerűsítése (iskola, civil szervezet honlapján, szórólapok készítése stb.),
- megújuló energiaforrások fontosságát szolgáló programok népszerűsítése,
- Önkéntes Pontként működő iroda és közösségi helyiség tisztántartása, dekorálása, udvar zöldfelületének ápolása,
- aktuális környezet- és természetvédelmi tevékenységekben részvétel.

f) Katasztrófavédelmi tevékenység (felöleli a polgári védelmi tevékenységeket is)

Ehhez a területhez kapcsolódó tevékenységek:

- a katasztrófavédelmi szervezetek napi teendőinek ellátásába való bekapcsolódás,
- közreműködés az éves, tervezhető feladatokból adódó tevékenységekben,
- rendkívüli helyzetben a tanulók kompetenciahatárain belül végezhető tevékenységek ellátása, például árvízhelyzetben homokzsákok szállítása, töltése, épületek, ingóságok óvása, jelző-rendszer részeként feladatellátás, evakuált emberek tájékoztatása, segítése,
- alapfokú tűzoltó tanfolyamon való részvétel

g) Közös sport- és szabadidős tevékenység óvodáskorú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, továbbá idős emberekkel:

- közös programok nehézséggel élő kortársakkal; bölcsődésekkel, óvodásokkal, idős emberekkel: sport, kézművesség, játék, programok (ünnepek, kézművesség, farsang, közös műsor kialakítása, sütés, stb.)
- gyermekek gondozási műveleteinek segítése
- étkezések előkészítése, lebonyolítása
- társasjátékok, körjátékok gyerekekkel, foglalkozások előkészítése
- óvoda udvarának rendbetétele, segítségnyújtás az eszközök karbantartásában

h) Az egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és baleset-megelőzési területen folytatható tevékenység

- bűnmegelőzéshez kapcsolódó közösségi feladatok ellátása, üdülőövezetben a veszélyekről való tájékoztatás
- bűnmegelőzési segítő feladatok ellátása
- veszélyekről szóló szórólapok terjesztése
- kortárs csoportok tájékoztatása

A tanév folyamán megtörténik a közösségi szolgálathoz kapcsolódó tapasztalatok és élmények, valamint a problémák és a nehézségek megbeszélése. Biztosítva van a rendszeres kapcsolattartás, az együttműködés és a folyamat nyomon követése, valamint a tanuló számára a lehetőség, hogy jelezhesse, megbeszélhesse a problémáit, sikereit, illetve, hogy saját tevékenységére egyénileg vagy csoportosan reflektáljon.

Időnként a tanulók kérdőíves megkérdezése révén kapunk hasznos visszajelzést; illetve a fogadószervezetektől a folyamatos kapcsolattartás révén. Számítunk a szülők támogató szerepére nemcsak a program indításakor, hanem a közösségi szolgálat teljes folyamatában. Fontos értéke a programnak, hogy a tanulók mindegyikének lehetőséget teremt a sikeres tevékenységre, az önmegismerésre, egyéni céljaik megtalálására. Mindezekon felül a személyes emberi kapcsolatok új színnel gazdagíthatják a tanulók életét.

Mellékletek:

1. Tanulói jelentkezési lap
2. Megállapodás – minta
3. Közösségi szolgálati napló